

פרשת בא
שנת תשפ"ב לפ"ק
גליון ס"ב

העדה

העדה
אלקי אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא - פרק כ'
שיעור מ"א (פרשת תו"מ תשנ"ט)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

ער איז געווען אן 'איש חיל' און זיך געשלאגן צו מסיח דעת זיין - לאזט מען אים אריין אין אלע שערים! מען עפנט אים אויף אלע טירן פון אלע היכלות און ער קען גיין מעלה מעלה! עס האט נישט קיין שיעור וויפיל אזא בחור קען וואקסן און שטייגן אין עבודת ה'

מדור מסילת ישרים
עמוד ה'

אין עוד
מלבדו:
גילוי אחדות
הבורא ע"י
התורה

- א. אחת דיבר אלוקים: גילוי אחדות הבורא במתן תורה**
הדברות של 'אנכי' ולא יהיה לך' הם כללות כל התורה | אחדות אמיתית הוא אחדות הבורא שהוא אחדות פשוט | כל התארים של הקב"ה הם רק כינויים ללבושים בהם הוא מתגלה לנבראים אבל את עצמותו יתברך לא ניתן לתאר ולכנות כלל | רמ"ח מצוות עשה הם כלים לגילוי אחדותו ית"ש בעולם
- ב. חי העולמים: חיות העולם רק ע"י תורה ומצוות**
רמ"ח איברים - רמ"ח מצוות עשה שהם המשכת חיות אלוקות בעולם | שס"ה גידים - שס"ה לא תעשה שהם צינורות להמשכת חיות האלוקות | כאשר האדם עובר על מצוות ל"ת הוא מקלקל הצינורות | האמצעי היחיד להמשכת חיות לעולם הוא על ידי קיום תורה ומצוות
- ג. קול גדול ולא יסף: אור התורה בכל הדורות**
האור שנתגלה בשעת מתן תורה הוא האור שנתגלה בשעת יציאת מצרים | בשעת יציאת מצרים נתגלה האור ללא אתערותא דלתתא ולכן לא נשאר ממנה רושם | האור שנתגלה בשעת מתן תורה נשאר ממנו רושם לעולם על ידי עבודה עצמית לקבל את האור | כל איש ישראל קיבל בנפשו את החותם של 'אנכי ה' אלוהיך' ולכן ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא

א.

אחת דיבר אלוקים: גילוי אחדות הבורא במתן תורה

הדברות של 'אנכי' ולא יהיה לך' הם כללות כל התורה | אחדות אמיתית הוא אחדות הבורא שהוא אחדות פשוט | כל התארים של הקב"ה הם רק כינויים ללבושים בהם הוא מתגלה לנבראים אבל את עצמותו יתברך לא ניתן לתאר ולכנות כלל | רמ"ח מצוות עשה הם כלים לגילוי אחדותו ית"ש בעולם

בדברות של 'אנכי' ולא יהיה לך' כוללים כל המצוות כולם הנה כתב התניא (פ"ב) 'הנה מודעת זאת לכל, כי מצות ואזהרת עבודה זרה שהם שני דברות הראשונים, 'אנכי' ולא יהיה לך' הם כללות כל התורה כולה'. ומבאר התניא על פי מה דאיתא בוהר הקדוש (שמות דף צא). שדיבור 'אנכי' שהוא מצוות עשה להאמין בהש"ת, כולל כל רמ"ח מצוות עשה, ודיבור 'לא יהיה לך' שהוא מצוות לא תעשה שלא לעבוד עבודה זרה, כולל כל שס"ה מצוות לא תעשה, ובוהר מבאר התניא את דברי חז"ל (הוריות ח). שאת שני דיבורים אלו של 'אנכי' ולא יהיה לך' מפי הגבורה שמענום- מפני שהם כללות התורה כולה, כי כאמור דיבור 'אנכי' כולל כל רמ"ח מצוות עשה, ודיבור 'לא יהיה לך' כולל כל מצוות לא תעשה.

ודבר זה צריך ביאור, כי הנה מהו ההכרח לומר שכל מצוות עשה הוא פרט במצוות האמונה של 'אנכי ה' אלוהיך', וכל מצוות לא תעשה הוא פרט במצוות איסור עבודה זרה לא תעשה של 'לא יהיה לך אלוהים אחרים', והתניא כתב (שם) שכדי לבאר ענין זה 'צריך להזכיר תחלה בקצרה ענין ומהות אחדותו של הקדוש ברוך הוא שנקרא יחיד ומיוחד'.
כל דבר 'אחד' אינו אחד בעצמותו אלא ביחס לשני דברים ובאמת ענין 'אחדות הבורא' הוא ענין עמוק מאד, וצריך לדעת שאחר כל ההשגות באחדות הבורא ברוך הוא הרי

וזהו מה שאמרו חז"ל במדרש (במ"ד יא, ז): 'וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר' (שמות כ, א), מלמד שכל עשרת הדברות אמר בדיבור אחד, ואומר (תהלים סב, יב) 'אחת דבר אלוקים שתיים זו שמעתי'.
דהיינו שהגם שהקב"ה אמר לבני ישראל רק את שני הדברות הראשונות של 'אנכי' ולא יהיה לך', מכל מקום נכללו בוה גם שאר הדברות, כי שני דברות אלו הם כללות התורה כולה.

פרק כ'

וּלְבָאָר הַיָּטִב עֲנִין זֶה, צְרִיף לְהַזְכִּיר תְּחִלָּה בְּקִצְרָה עֲנִין וּמַהוּת אֲחֵדוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנִקְרָא יְחִיד וּמִיחֵד, וְכֵן מְאֵמְרֵינוּ שֶׁהוּא לְבָדוּ הוּא כְּמוֹ שֶׁהָיָה קִדְמָה שְׁנִקְרָא הָעוֹלָם מִמֶּשׁ, שֶׁהָיָה הוּא לְבָדוּ, וְכֵן שְׁנֵאמַר: "אֵתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אֵתָּה הוּא מְשֻׁנְבָּרָא" כו', פְּרוּשׁ, הוּא מִמֶּשׁ בְּלִי שׁוּם שְׁנוּי, בְּדַבְרֵתֵינוּ: "אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי". כִּי עוֹלָם הָיָה, וְכֵן כֵּן הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, אֵינֶם פּוֹעֲלִים שׁוּם שְׁנוּי בְּאֲחֵדוּתוֹ יְתִבְרַךְ בְּהִקְרָאם מֵאִין לֵישׁ

ואלו הם שני הדברות הראשונות של 'אנכי ו'לא יהיה לך', שיסודם האמונה באחדות הבורא ושאינו עוד מלבדו, וכל רמ"ח מצוות עשה, הם המשכות של חיות אלוקות, וכמו שיש את כלליות הנשמה, ויש גם חלק פרטי מהנשמה שממשיך חיות פרטית לכל אחד מרמ"ח האברים, כך רמ"ח מצוות עשה הם רמ"ח גילויים פרטיים שעל ידם נתגלה אלוקותו יתברך

אדם כזה שגידיו מקולקלים ואין חיות רמ"ח אבריו נמשכים מרמ"ח מצוות עשה, אדם כזה אינו שואב את חיותו מאחדות הבורא ב"ה, אלא מבחינת 'שוא שבראתי בעולמי', שהוא חיות מעולם התווה והשקר, וממילא כבר אפשר שיבואו על האדם הזה כל מיני מצבים ועניינים שנראים אצלו כרע, כי כאמור מחמת מעשיו נמשכת חיותו מבחינת השוא שברא הקב"ה בעולמו

מורכב וכל איבר ואיבר שלו הוא דבר נפרד ויש בו כח מיוחד שאין לאיבר אחר.

אחדות הבורא הוא אחדות פשוט ולא מורכבת

והאחדות האמיתית הוא מה שנקרא בספרי המקובלים 'אחדות פשוט', כלומר אחד שאינו מורכב כלל, כי עצמותו ית"ש אחד הוא, ואלוקותו ית"ש היא המציאות היחידה שקיימת בעולם, וכל החיות של הבריאה כולה נמשכת מאתו יתברך שמו, [ובהמשך מבאר התיאור שאין שום סתירה בין אחדותו יתברך שמו שהוא המציאות היחידה הקיימת בעולם, לבין בריאת שמים וארץ וכל ברואי תבל, שהם לכאורה עוד פרטים חוץ ממנו ית"ש] ומה שיש בכל התנ"ך כמה תיאורים על השי"ת שנראים כפעולות מחולקות כמו שנמצא אצל האדם, כמו 'וירא ה' (בראשית ו, ה), 'וירח ה' (שם ח, כא), 'עניי ה' (דברים יא, יב), וכהנה רבות, הנה כל אלו הם רק כינויים לאופני ההתגלות של הקב"ה בעולם, שהקב"ה נתן רשות ואפשרות להכיר על ידם, כי הם הלבושים שבאמצעותם הוא מתגלה לנבראים, וגם כל המידות והספירות העליונות הם כולם רק לבושים להתגלות הבורא ב"ה, אבל אין לזה שום שייכות לעצמותו ית"ש, כי עצמיות אלוקות הוא אחדות פשוט, ולא כמו כל אחדות אחרת שיש בעולם שכאמור אינה אחדות אמיתית.

בשעת מתן תורה זכו ישראל לגילוי אחדות הפשוטה ית"ש בעולם

וזה נתגלה לכלל ישראל במעמד הר סיני בשעת מתן תורה, כפי שנאמר בפסוק (דברים ד, לה) 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', ורש"י על אתר מביא את דברי המדרש (דב"ב, לב) שכשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחיד. דהיינו שענין מתן תורה הוא גילוי האחדות הפשוטה, כי אז גילה הקב"ה לכלל ישראל איך שהוא יחיד בעליונים ובתחתונים, וגילוי זה ביטל כל מציאות של עבודה זרה, כי אז נחקק בנשמות ישראל המציאות של אחדות הבורא ב"ה, כי ראו בעיניהם שאין עוד מלבדו.

רמ"ח מצוות עשה הם כלים לגילוי אחדותו ית"ש בעולם

ואלו הם שני הדברות הראשונות של 'אנכי ו'לא יהיה לך', שיסודם האמונה באחדות הבורא ושאינו עוד מלבדו, וכל רמ"ח מצוות עשה, הם המשכות של חיות אלוקות, וכמו שיש את כלליות הנשמה, ויש גם חלק פרטי מהנשמה שממשיך חיות פרטית לכל אחד מרמ"ח האברים, כך רמ"ח מצוות עשה

ב.

חי העולמים: חיות העולם רק ע"י תורה ומצוות

רמ"ח איברים - רמ"ח מצוות עשה שהם המשכת חיות אלוקות בעולם | שס"ה גידים - שס"ה לא תעשה שהם צינורות להמשכת חיות האלוקות | כאשר האדם עובר על מצוות ל"ת הוא מקלקל הצינורות | האמצעי היחיד להמשכת חיות לעולם הוא על ידי קיום תורה ומצוות

כאשר האדם משועבד לדרכי הטבע הוא עובד אלהים אחרים

והנה איתא בגמרא (יומא טז: סנהדרין סד.) שאנשי כנסת הגדולה ביטלו את יצרא דעבודה זרה, אמנם גם כהיום שייך האזהרה של 'לא יהיה לך אלקים אחרים' באופנים אחרים, וכגון כאשר אדם הולך לעבוד בעבודה שהיא נגד רצונו יתברך, וזאת כי על פי חישובי המתבססים רק על דרך הטבע הוא אינו רואה אפשרות אחרת איך יתפרנס, וחושב שעל ידי עבודה כזו, אפילו שהוא נגד רצון ה' יעלה בידו להתפרנס, הנה אדם כזה עובד אלקים אחרים, כי הוא עובד את דרך הטבע, והוא טועה לחשוב כאילו יש כח בעולם שהוא נגד רצונו יתברך שמו, וטעות זו נובעת מקלקול הצינורות שמשפיעים על האדם חיות מעולם הדמיון והשקר שמהם נוצרו רמ"ח איברים חדשים שפועלים נגד רצון השי"ת רח"ל.

'שוא שבראתי בעולמי' - כאילו אכן יש בו כח

והיות שהקב"ה נתן לבני אדם מקום לטעות, לכן גם אכן נראה לאדם זה כאילו הוא מצליח להתפרנס על ידי עבודה זו וכדומה, והוא בחינת 'שוא שבראתי בעולמי', שיש ביכולת השוא הזה לחקות את המציאות האמיתית, וכמו עשוי שהיה בו כח של רמאות, ונראה היה כאילו יש בו איהו כח, אבל באמת אין מציאות שאדם ירוויח מזה שהוא עושה נגד רצון השי"ת, וגם אם במציאות הקיימת נראה לאדם כאילו הוא מרוויח מזה, אבל בסוף יתברר לו שלא הרוויח מזה כלום, בבחינת 'עושר שמור לבעליו לרעתו' (קהלת ה, יב).

ובשעת מתן תורה כאשר התגלה הקב"ה על הר סיני, והשמיע בקולו את שני הדברות של 'אנכי ו'לא יהיה לך', נתבטל ונעקר מהם כל ענין של עבודה זרה ואלוקים אחרים, כי נוכחו לדעת 'כי ה'

של אנכי ה' אלוקיך, ביאורו שהגילוי של אחדותו יתברך שמו בעולם, הוא רק ע"י הגילויים שנמשכים על ידי רמ"ח מצוות עשה, ומעבר לגילויים הללו אין עוד גילויים של אחדות הבורא בעולם, וכל החיות של כל העולם וכל הנבראים, כולם יונקים את חיותם מרמ"ח מצוות עשה, וכמו שדרשו חז"ל (תיקו"ז בהקדמה יד: וראה גם שהש"ו, ח) על הפסוק בשיר השירים (שם) 'עלמות אין מספר' - אל תיקרי 'עלמות' אלא 'עלמות', שהם עולמות של הלכות ופולפולים, דהיינו שכל הלכה מכוונת כנגד עולם אחר, ומכל הלכה זו נמשכת חיות אל העולם שמכוון כנגדו.

והכוונה בדבור של 'לא יהיה לך אלוקים אחרים' הוא שאין שום כח אחר בבריאה חוץ מבורא עולם, והוא מחיה את כל הבריאה ועל כל הנבראים, וכאמור החיות הזאת נמשכת בכל הברואים רק באמצעות קיום רצונו ית"ש שהוא קיום תורה ומצוות.

והנה מאחר שכאמור אחדות הבורא מתגלה רק על ידי קיום רמ"ח מצוות עשה, לכן כאשר האדם מקיים את רמ"ח המצוות המכוונות כנגד רמ"ח איברי האדם, הוא מתרבה באחדות הבורא ב"ה שאין אצלו מציאות של רע ורק עוז וחדוה במקומו.

אמנם כאשר חס ושולם מקלקלים ומעקמים את הצינורות על ידי שעוברים על אחד ממצוות לא תעשה, הרי מעתה כבר שנברא אדם אחר - אדם כזה שגידיו מקולקלים ואין חיות רמ"ח אבריו נמשכים מרמ"ח מצוות עשה, אדם כזה אינו שואב את חיותו מאחדות הבורא ב"ה, אלא מבחינת 'שוא שבראתי בעולמי', שהוא חיות מעולם התווה והשקר, וממילא כבר אפשר שיבואו על האדם הזה כל מיני מצבים ועניינים שנראים אצלו כרע, כי כאמור מחמת מעשיו נמשכת חיותו מבחינת השוא שברא הקב"ה בעולמו, ואם חיותו היתה נמשכת מאחדותו ית"ש היה רואה בכירור איך שהכל טוב ואין כל רע יורד מלמעלה.

החיות האלוקות נמשכת לאדם על ידי השמירה על מצוות לא תעשה

והנה הדיבור של 'אנכי ה' אלוקיך' כולל את כל רמ"ח מצוות עשה והוא שורש כל רמ"ח איברי האדם, ואילו הדיבור של 'לא יהיה לך אלוקים אחרים' כולל כל מצוות לא תעשה והוא השורש של שס"ה גידי האדם, ועל פי פנימיות אכן כל איבר מכוון כנגד מצוה אחת מרמ"ח המצוות, ובכל איבר יש מידה מסוימת וחיות פרטית הנמשכת מן הנשמה שמוטל על האדם לתקן, והחיות של האיברים נמשכת ע"י הדם שמגיע אליהם באמצעות הגידים, וכדי שהגידים יוכלו להיות צינורות מתוקנים להעביר דרכם את הדם, צריך להזהר שלא לקלקל את הגידים, ואין צריך לתקן את הגידים בקום ועשה כמו שצריך לתקן את האברים ע"י קיום רמ"ח מצוות עשה, אלא סדר התיקון הוא בשב ואל תעשה ע"י הזהירות שלא לקלקל את הצינורות והיינו על ידי השמירה שלא לעבור על מצוות לא תעשה, וכך הוא על פי סדר התיקונים (ויש בזה אריכות דברים, אך אין כאן מקומם).

במציאות האמיתית אין שום רע וכל הרע הוא רק מעולם הדמיון והשקר

והנה בשורש אחדותו ית"ש אין שום ענין ומציאות של רע, כי עצמיות הבורא יתברך הוא כולו טוב, וכל ענין הרע הוא רק דמיון בעלמא שנראה כמציאות קיימת ובאמת אינם קיימים במציאות כלל, והוא בחינה של 'שוא שבראתי בעולמי', כמו שאיתא במדרש (ב"ר סג, ח) על עשוי, כי המציאות היחידה היא רק אחדות הבורא ב"ה, ומאיתו לא תצא הרעות.

האמצעי היחיד של המשכת חיות לעולם הוא על ידי קיום תורה ומצוות

והנה מה שכל רמ"ח מצוות עשה כלולים בדבור

הוא האלוקים אין עוד מלבדו, ואין שום מציאות אמיתית בעולם חוץ מאחדות הבורא שמחיה את כל העולם על ידי קיום תורה ומצוות.

עיקר המצווה הוא הדביקות בהשי"ת ומעשה המצווה הוא הכלי להמשכת חיות זו

וכאשר האדם מגיע להכרה זו ומבין ומשכיל שהשי"ת הוא מחיה את כל הבריאה ואת כל הנבראים, וכל התהוות העולמות עליונים ותחתונים, אינו אלא דבר ה' ורוח פיו יתברך המלוכב בהם, וכל התורה

והמצוות הם המשכה של חיות אלוקית מאחדות הבורא ב"ה, אזי כאשר הוא מקיים את המצוות הוא מבין שעיקר המצווה הוא הדביקות בהשי"ת, ומעשה המצווה הוא רק הכלי להמשיך חיות מאת הבורא יתברך על העולם, וזהו שאמרו חז"ל (אבות ד ב) 'שכר מצוה - מצוה', דהיינו שהשכר של מעשה המצווה, הוא החיות שנמשך בעולם על ידי מצוה זו, ועל ידי כך מתגלה אחדות הבורא בעולם. ובכל מצוה ומצוה יש הארה פרטית שמתגלית על ידי מצוה זו, וכגון כאשר האדם נוטל ד' מינים

ג.

קול גדול ולא יסף: אור התורה בכל הדורות

האור שנתגלה בשעת מתן תורה הוא האור שנתגלה בשעת יציאת מצרים | בשעת יציאת מצרים נתגלה האור ללא אתערותא דלתתא ולכן לא נשאר ממנה רושם | האור שנתגלה בשעת מתן תורה נשאר ממנו רושם לעולם על ידי עבודה עצמית לקבל את האור | כל איש ישראל קיבל בנפשו את החותם של 'אנכי ה' אלוקיך' ולכן ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא

מדריגות שונות - גבוה מעל גבוה - בהשגת אחדות הבורא ב"ה

הנה איתא בספרים הקדושים שאחדות הבורא ב"ה הוא אחדות גמור שאין בו שום פירוד, ואף הדיבור של 'אנכי ה' אלוקיך' הוא פרט אחד מאחדותו ית"ש שנתגלה בתיבות 'אנכי ה' אלוקיך', אבל האחדות האמיתית היא אחדות פשוטה שלא ניתן לבארה בכלל במילים, כי המילים עצמם הם כבר בבחינה של 'צמצום', שצמצומים את אחדותו יתברך שמו בתיבות אלו.

והרה"ק מראפשיץ ז"ע מביא בזרע קודש (הג השבועות ד"ה במדרש אנכי) מה ששמע מרבו הרה"ק רבי מענדל מרימנוב ז"ע 'שאפשר שלא שמענו מפי הקב"ה רק אות א' דאנכי', ובזרע קודש שם מבאר את דבריו הקדושים בכמה אופנים, אכן רואים מדבריו ענין זה של גילוי אחדות פשוט בלי שום אפשרות של פירוד, וזהו מה שאמר הרה"ק מרימנוב שהקב"ה לא השמיע לכלל ישראל אלא את האות א', לבד, וכל אחד לפי דרגתו והשגתו השיג גילוי יותר נשגב במהות אחדות הבורא, ויתכן שהיו כאלו שהשיגו יותר את אחדות הש"ת ע"ד שלא ראו רק את הנקודה של האות א' שהוא אחדות פשוטה יותר, וכך הלאה גבוה מעל גבוה.

האור שנתגלה בשעת מתן תורה הוא האור שנתגלה בשעת יציאת מצרים

אמנם צריך לדעת שהתגלות זו שהיתה בשעת מתן תורה לא היתה התגלות רק לפי שעה, ולאחר מתן תורה כבר אי אפשר לזכות לגילוי זה, כי הנה לאחר התגלות כוז של מתן תורה, שוב לא ניתן להסתיר את הגילוי הגדול הזה, ומה שאנו רואים שיש הסתרה, כי בחיצוניות נראה כאלו לא נשאר מהתגלות זו שום רושם, ולכאורה אין מובן מה התועלת בהתגלות זו בשעת מתן תורה אם ממילא לאחר מכן לא נשאר שום רושם מהתגלות זו.

הנה בהכרח לומר שאותה התגלות אלוקית שהיתה במעמד הר סיני יש לה השפעה נצחית עד היום על ידי נקודה פנימית בנשמת האדם, כי בשעת מתן תורה נתגלה אצל כל יהודי חלק הנשמה שנקרא 'יחידה שבנפש', והיא בחינה של עצמיות הנפש שנתגלה בשעת יציאת בני ישראל ממצרים, שאז עצמיות נפש האדם יצא מהגלות, וגילוי זה שהיה בשעת יציאת מצרים חזר ונתגלה לבני ישראל בשעת מתן תורה, אכן הגילוי

נמשכת חיות לעולם ומתגלה ההארה הפרטית שיש במצוות נטילת לולב, וכאשר האדם קורא קריאת שמע הוא משיג את ההארה הפרטית של מצוות קבלת עול מלכות שמים, וכן על זה הדרך בכל המצוות. וכל ההארות הפרטיות של כל המצוות הם המשכה מההארה הכללית של אחדות הבורא ב"ה, וזהו הביאור בדברי הוזה"ק שמצוות 'אנכי ה' אלוקיך' ומצוות 'לא יהיה לך' כוללים את כל המצוות, כי כאמור כוננת כל המצוות כולן הוא גילוי אחדותו יתברך שמו בעולם.

נקודות:
ובכל מצוה ומצוה יש הארה פרטית שמתגלית על ידי מצוה זו, וכגון כאשר האדם נוטל ד' מינים נמשכת חיות לעולם ומתגלה ההארה הפרטית שיש במצוות נטילת לולב... וכן על זה הדרך בכל המצוות. וכל ההארות הפרטיות של כל המצוות הם המשכה מההארה הכללית של אחדות הבורא ב"ה

במעלות הקדושה, וכאשר יזכו לאור זה על ידי אתערותא דלתתא, יישאר מזה רושם נצחי.

כאשר האדם מכין כלי קיבול נשאר בו האור לנצח והנה בני ישראל אמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' (שם כד, ז), דהיינו שלא רק שקיבלו את גילוי האור על ידי אתערותא דלעילא לבד, אלא 'נעשה' שהם עצמם יעשו הכנה כדי להיות ראויים לקבל אור גדול זה, ובשעת מתן תורה נתגלה היחידה שבנפש של כל אחד ואחד מישראל, ובחינה זו קיבלה מאת הקב"ה את הציווי של 'אנכי ה' אלוקיך', שהוא על ידי אתערותא דלתתא, וכך נשאר מאור זה רושם נצחי.

והנה במתן תורה כתוב (דברים ה, יט) 'את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף'. וברש"י מביא שני הפירושים, פירוש אחד כפי שתרגם אונקלוס 'לא פסק', כי קולו חזק וקיים לעולם, ופירוש נוסף, שלא הוסיף הקב"ה להראות שוב באותו פומבי. ולפי האמור ניתן לומר ששני פירושים משלימים זה את זה, כי אופן ההתגלות כמו שהיה בשעת מתן תורה לא יהיה עוד, אולם נשאר רושם נצחי אצל כל אחד ואחד מישראל.

כל מי שרגלי אבותיו עמדו על הר סיני קיבל חותם שאנכי ה' אלוקיך'

והנה בשעת מתן תורה כרת הקב"ה ברית עם כל כלל ישראל לדורות עולם, את אשר ישנו פה היום ואת אשר איננו פה היום, והקב"ה חתם על היחידה שבנפש כל אחד ואחד מישראל שאנכי ה' אלוקיך, וגילוי אור זה נשאר לעד ולעולמי עולמים, ואף נשמות ישראל שבדור אחרון, דור עקבתא דמשיחא, שהוא בחינת רגליים, גם הם קיבלו חותם זה שאנכי ה' אלוקיך, וממילא ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא (סנהדרין מד, ט) כי כבר קיבל חותם שאנכי ה' אלוקיך, ואף על פי שכלפי חוץ לא ניכר שרוצה לעשות את רצון השי"ת, אמנם בפנימיות נפשו בחלק היחידה שבנפש, כל אחד ואחד מישראל משתוקק ונכסף לעשות את רצון השי"ת, כי בסתר ליבו גם הוא יודע 'כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', אלא שישנם מסכים המבדילים ומכסים את פנימיותו, וזוהי עבודת ההכנה לקבלת התורה, לגלות את האור הגדול של 'אנכי ה' אלוקיך' שבווער בפנימיות ליבו של כל איש ישראל.

של מתן תורה שונה היה מהגילוי של יציאת מצרים, כי בשעת יציאת מצרים זכו לגילוי זה באופן של חיפזון וללא הכנה ראויה לקבל אור גדול כל כך, כי כלל ישראל עמדו אז על מפתן שער הנו"ן ולא יכלו להתממה' (שמות יב, לט), וכיון שהגילוי היה באופן של חיפזון וללא הכנה כראוי, לא היה להם כלים לקיום גילוי אור גדול זה.

האור שנתגלה בשעת מתן תורה בא לאחר הכנה דרבה ואתערותא דלתתא

אמנם בשעת מתן תורה אשר בני ישראל הגיעו ליום המקווה לאחר הכנה דרבה של ימי הספירה, בהם עמלו לטהר ולקדש את עצמם בקדושה העליונה, אז זכו לגילוי אור גדול זה באופן שנשאר מזה רשמו נצחית, וזהו מאמר הכתוב (שמות כ, ב) 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', דהיינו שזה האור שנתגלה כאשר הוצאתיך מארץ מצרים, הוא האור שחזר ונתגלה עתה בשעת מתן תורה, אלא שבשעת יציאת מצרים היה הגילוי בבחינה של 'אני ה' (שמות י, יב), שהוא גילוי באתערותא דלעילא ללא שום הכנה, וכאשר האדם אינו מכין את עצמו להיות כלי קיבול ראוי לקבל האור, היא אינה נשארת אצלו, אבל בשעת מתן תורה היה הגילוי באופן של 'אנכי ה' אלוקיך' והיינו שהדיבור מתייחס לאדם מחמת שזכה לה על ידי אתערותא דלתתא, וזהו מה שאמר הקב"ה למשה רבינו (שם ג, יב) 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה', דהיינו שבשעת יציאת מצרים זכו בני ישראל לגילוי האור של אחדות הבורא, אבל מכיון שזכו לזה ללא אתערותא דלתתא לא נשאר בהם שום רושם מגילוי אור זה, ולכן אמר הקב"ה למשה ש'תעבדון' את האלוקים, שייכינו את עצמם כראוי באופן של עבודה, וזה הוא עבודת ימי הספירה לצאת ממ"ט שערי טומאה ולהתעלות

פרק ל"א

וְהָיָה בְּחִינָה זוּ הַיָּה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁנֵאמַר בְּהַ "כִּי בָרַח הָעָם". וְלִבְאִוְרָה הוּא תְמוּנָה, לְמַה הִיָּתָה בְּזוֹתָ? וְכִי אָלוּ אִמְרוּ לְפָרְעָה לְשִׁלְחֵם חֲפָשִׁי לְעוֹלָם, לֹא הָיָה מִכְרַח לְשִׁלְחָם? אֵלָּא מִפְּנֵי שְׁתָּרַע שְׁכַנְפְּשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עֲרִין הָיָה בְּתַקְפּוֹ בְּחֵלֶל הַשְּׂמָאֵלִי, כִּי לֹא פָּסְקָה וְחֲמַתָּם עַד מִתֵּן הַתּוֹרָה. רַק מִנְמַתָּם וְחֲפָצָם הִיָּתָה לְצֵאת נַפְשָׁם הָאֱלֹהִית מִגְּלוֹת הַסְּמָרָא אַחֲרָא, הַיָּה מִמַּאת מִצְרַיִם, וְלִדְבָקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ

א.

כנגד ארבעה בנים דברה תורה

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותותי אלה בקרבך ולמען תספר באוני בך וכן בך וגו' (י, ב-א, ג).

יש לבאר ע"ד הרמז כי דוקא אצל מכת ארבע אמר הקב"ה למשה רבינו על מצות סיפור יציאת מצרים אל הבנים, שכן כנגד ארבעה בנים דברה תורה (הגדה של פסח) ו'ארבעה' הוא בגי' ד' פעמים 'בן', ולכן בו רמז הכתוב על מצות סיפור יציאת מצרים אל הבנים. ובחשבון גימטריא זו עצמה רמוזים כל הארבעה בנים, שהרי היא בגי' ר"ח, ואותיות אלו במילואם (ר"ש ה"ח) הם ראשי התיבות של ח'כס ר'שע ת"ם ושא"ינו י'ודע.

והנה ארבעה הבנים יש לחלק בכלליות לשני מינים, כי ה'חכס' וה'רשע' נחשבים לכלליות של שני מיני הבנים שיכולים להיות, החכם הוא זה שרוצה להבין ולדעת, והרשע אינו רוצה להבין ולא לדעת [ושאלותיו אינן באות אלא לקנטר]. ותולדותיהם הם ה'תם' ושא"ינו י'ודע לשאול, כי אע"פ שאין ה'תם' חריף ובקי, אבל שואל הוא 'מה זאת' והוא רוצה להבין, וזהו הוא דומה אל החכם. ואילו זה 'שא"ינו יודע לשאול', אינו מבקש ולא דורש אחר הידיעה, והרי הוא דומה אל הרשע. ולכן גם ברמז הנוכח מראשי התיבות, נחלקו הבנים בין שני האותיות ר' וחו' הרומזות על החכם והרשע, והוא לפי שהם הם ראשי סוגי הבנים. ואכן ממילוי הר' של הרשע (י"ש) יוצא תולדתו שהוא שא"ינו י'ודע, וממילוי הח' של החכם (ת) יוצא ה'תם'.

וכאשר אמר הקב"ה למרעה"ה להתרות על מכת הארבעה, שהיא בגי' ר"ח לרמז על הד' בנים, ובמניינה היא רומזת על הר'שע וה'חכס' כנ"ל. הוסיף ואמר לו למען שתי אותותי אלה בקרבך, והיינו אשר באותיות המילוי (שהם האותיות אשר בקרבך של כל אות) נוספו גם אותיות 'שתי' לרמז על ה'תם' והשא"ינו י'ודע, וזהו נשלמו כל סוגי הבנים. ולכן מסיק ולמען תספר באוני בך וכן בגו', כי כבר נרמזו כל הבנים שצריכים לספר להם על יציאת מצרים.

ב.

אכילת בשר הפסח להכניע את קלי' ישמעאל ועשו

אל תאכלו ממנו נא ובשל מובשל במים, כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו (יב, ט).

פירש רש"י: "אל תאכלו ממנו נא. שאינו צלוי כל צורכו קוראו נא בלשון ערבי". עוד כתב: "כי אם צלי אש. למעלה גור עליו במצות עשה, וכאן הוסיף עליו לא תעשה, אל תאכלו ממנו כי אם צלי אש".

הנה הקב"ה הציב גבולות עמים המה שבעים משפחות אומות העולם, אשר נתחלקו לשני מחלקות, ל"ה אומות נמצאים תחת שליטת ישמעאל (והם בבחי' מדת החסד, וניקתם היא מפסולת החסדים של הקדושה. בהיות ישמעאל נולד מאברהם אבינו), ול"ה אומות הנמצאים תחת שליטת עשו הוא אדום (והם בבחי' מדת הגבורה, וניקתם היא מפסולת הגבורות של הקדושה, בהיות עשו נולד מיצחק אבינו). ונמצא כי שרי אדום וישמעאל שולטים על כל האומות, והמה הנרמזים בפסוק (תהלים כ, ה) אלה ברכב ואלה בכוסים וגו', שיש שר א' הממונה על ל"ה אומות מצד אחד, ועוד א' הממונה על ל"ה אומות מצד שני, אבל אנהו בשם ה' נזכר.

ואלו שני השרים השולטים על כל האומות, נרמזים בתיבת 'בשר' אשר הוא נוט' ב' שר, והוא בגי' ישמעאל אדום' שהם שני השרים השולטים על כל האומות. ולכן כאשר בקשו כלל ישראל ואמרו מי יאכילנו בשר (כמדבר יד, ד), ציוה הקב"ה למשה רבינו להאציל מרוחו על שבעים אקנים (שם, טו) ועי"ז

להמשיך בשר לכלל"י. כי אכילת בשר צריכה להיות ע"י הכנעת ע' האומות הנרמזים בתיבת בשר כנ"ל.

[וזהו"ע מה שאמרו חז"ל (פסחים קט) אין שמחה אלא בבשר, ואמרו עוד (שם) אין שמחה אלא ביין. כי השמחה הישלימה באה ע"י הכנעת שבעים האומות, הנרמזים באכילת הבשר כנ"ל, וכן בשתית יין שהוא בגי' ע' כמספר האומות].

והנה מצות אכילת בשר קרבן הפסח באה דוקא בלילה, אשר הוא זמן שליטת הסט"א ושבעים האומות. ולכן כאשר היו אוכלים בשר זה בקדושה, היו צריכים לעבוד לבטל את ראשי האומות אדום וישמעאל שבגו' בשר. ועל כך רמז הכתוב 'אל תאכלו ממנו נא', שהוא בגי' אדום'. ובא רש"י ומוסיף כי תיבת 'נא' היא בלשון ערבי, ובוה נרמז גם ישמעאל [וגם תיבת 'תאכל' היא בגי' ישמעאל]. ובא הכתוב להזהיר בזה שלא יתנו ניקה לעשו וישמעאל, ולכן לא יאכלו ממנו נא הרמז על שניהם כנ"ל. אבל אמר 'כי אם צלי אש' שהוא בגי' 'בשר', והיינו אשר צריכים לאכול בשר שעברו עליו וזיככו אותו באש של קדושה, עד שהוא עומד לעומת אדום וישמעאל שבגו' בשר ומבטלים.

ולפי שאכילה זו ע"י צלי אש באה לבטל את קלי' ישמעאל ועשו, העומדים לעומדת מדת החסד והגבורה שבצד הקדושה, לכן מדגיש רש"י שיש כאן מצות לא תעשה ומצות עשה. כי מצוות העשה הם בבחי' חסד של קדושה, ומכניעות את קלי' ישמעאל היונק מפסולת החסד. ומצוות לא תעשה הם בבחי' הגבורה של קדושה, ומכניעות את קלי' עשו היונק מפסולת הגבורה.

ג.

רמזי הגאולה עתידה ביציאת מצרים

ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים (יב, טז).

א"י בספה"ק כי גאולת מצרים היתה השורש לכל הגאולות שבאו אחריה, ובכללם בודאי גם על הגאולה העתידה לבא במהרה בימינו, וכן כתוב על לעת"ל (מסעי ה, יח) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. והנה הגאולה העתידה תהיה ע"י שני המשיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, וכנגדם ישנם שני זמני קץ על הגאולה, כמו שאמר הכתוב (ישעיה ס, כג) אני ה' בעתה אחישנה. וזה הוא שורש מה שנחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע (ר"ה י) אם בתשרי עתידין להיגאל או בניסן, כי תשרי הוא החודש של שבט אפרים בן יוסף והוא בחי' קץ הגאולה של משיח בן יוסף, ואילו ניסן הוא החודש של שבט יהודה והוא בחי' הקץ של משיח בן דוד. ובתיבת 'קץ' עצמה נרמזו שני קיצין אלו, שהרי משיח בן יוסף הוא בחי' מדת החסד שהיא המדה התשיעית, ומשיח בן דוד הוא בחי' מדת המלכות המדה העשירית, והם נרמזים באותיות ק' וצ' שהם י' פעמים י' וי' פעמים ט', והיינו קומה שלימה של מדות יסוד ומלכות.

ואצל יציאת מצרים גם מצינו שני זמנים אלו, וכמו שאמרו חז"ל (שם יא, א) אשר בתשרי בטלה עבודה מאבותינו במצרים, ובניסן נגאלו בפועל. ועל כך אמר הכתוב ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים, ובא הרמז בתיבת בצק על ב' קץ היינו שני הקיצין. וכן תיבת 'מצרים' עצמה היא בגי' ב' פעמים 'קץ', והיינו מה שאמר הכתוב הבצק אשר הוציאו ממצרים.

ומה שהקץ נרמז אצל המצה דוקא, יבואר ע"פ נוסח הברכה 'המוציא לחם מן הארץ', ובוה נראה כי הלחם הוא מובחר גידולי הארץ. והנה סוד הקץ רמזו במאמר הכתוב (תהלים פה, י) אמת מארץ תצמח, וכדא"י בזה"ק (תקפ"ד) כי בפסוק זה נרמז זמן הקץ שנאמר בספר דניאל (יב, יא) ימים אלה מאתים תשעים, כי ראשי התיבות אלה מאתים תשעים הוא אמת, ובחשבון הגימטריא ג"כ נרמז זה הזמן בתיבת ארץ שהיא נוט' א"לף ר"צ [וגם גאולת מצרים נרמזת בפסוק זה, כי סופי התיבות של אמת מארץ תצמח היא הצת', שהוא הזמן שבו

התחילה הגאולה במצרים]. וא"כ הרי כי סוד הקץ גנו בארץ דוקא, ולכן כאשר עוסקים בגילוי הקץ, הרי זה מתגלה ע"י מאכל הלחם שהוא מובחר גידולי הארץ, וביותר ע"י המצה שהיא הלחם המבורר ביותר.

ולכן גילה יעקב אבינו ליוסף את סוד הקץ, כי יוסף הוא בחי' לחם משנה, שכן יוסף הוא בגי' ב' פעמים לחם. ולפי שיש לו שייכות לענין הלחם, לכן יש לו השגה בענין הקץ. ומטעם זה מצינו אחר מכירת יוסף למצרים, אשר היתה הכנה לגאולת מצרים וכל הגאולות התלויות בה, שנאמר שם על השבטים (בראשית לו, כה) וישבו לאכול לחם.

וכן דניאל זכה להשיג את קץ הימין, ע"י שנהר מלהתגאל בפת בג המלך (דניאל א, ח), ועי"ז זכה אל סוד הלחם בקדושה אשר בו גנוו סוד הקץ. ודניאל הוא ממוכן (מדרש מובא בתוס' מגילה יב, ד"ה ממוכן) אשר הוא ג"כ בגי' ב' פעמים לחם, ולכן אמרו חז"ל (מגילה לו, כה) כי שמו של ממוכן רומז על הכנת לחם הפנים.

וענין מה שסוד הקץ גנוו בארץ דוקא, הוא מפני שהקץ בא בסוף הימים, כאשר נכסת ישראל הגיעה כבר למצב שנאמר עליה (עמוס ה, ג) נפלה לא תוסף קום בתולת ישראל, כאשר הקדושה הגיעה כבר לתכלית הירידה ושעה עד לעפר ונפלה עד לארץ. ודוקא אז בא זמן הקץ לאוקמא שכינתא מעפרא, לגלות את אור מלכות ית' במקומות הנמוכים ביותר. ולכן דוקא מן הארץ תצמח הגאולה, ושם תגלה הקדושה הגנוזה בארץ, וכך יהיה 'קום בתולת ישראל' כאשר 'אמת מארץ תצמח' במהרה בימינו אמן.

ד.

יציאת מצרים - שורש לכח התפלה

ומושב בני ישראל ת"ל שנה (יב, ט).

מספר ת"ל שנים אלו רומז על הבחי' העליונה שהיו מצרים אחוזים בה, כי מצרים רומז על קוצרים וגבולים שהם בחי' צמצומים, ולכן היו אחוזים בשם אלקים שהוא שורש הצמצומים. וא"י בארית"ק כי יש ה' גבורות כנגד ה' האותיות של שם אלקים, וכנגדם יש ה' פעמים אלקים שהוא בגי' ת"ל, וכנגדם היו אלו השנים.

והנה ה' פעמים אלקים הנ"ל הם בגי' 'נפש', ואמר הכתוב (משלי י, ט) גם בלא דעת נפש לא טוב, והיינו שצריכים לעשות את הנפש בבחי' טוב ע"י הדעת, ואכן חילוף אותיות 'נפש' בא"ת כ"ש הוא 'טוב', ואכן שם הדעת יוצא מראשי התיבות א'ת ה'שמים ו'את הארץ והוא בגי' 'טוב'. ולפי שיש ה' פעמים אלקים, יש לנו להמשיך ה' פעמים טוב להתמיתקם, ועי"ז באה יציאת מצרים, אשר אז יצאו מגלות הדיבור שהיתה במצרים, וזוים ל'פה' קדוש שבגו' ה' פעמים 'טוב'.

ועי"ז זוכים לכח התפלה, כי מצרים איננה מקום תפלה כמ"ש (ס, טז) כצאתי את העיר אפרוש את כפי אל ה', וזהו חלק מגלות הדיבור שהיתה במצרים. וע"י צירוף פה אל הת"ל של מצרים כנ"ל, נהיה צירוף תיבת 'תפלה'. והוא בגי' 'נחלה בלי קוצרים', היפך מענין המצרים והגבולים של מצרים. ועל כך אמרו בגמ' (ברכות ל) שביהמ"ק נקרא תלפיות (שה"ש ה, ד), כי הוא תל שכל פיות פונים אליו, והיינו אשר בשעת התפלה אנו ממתיקים את הדינים שבבחי' תל בכח הפה כנ"ל.

ויציאת מצרים היתה בחודש ניסן, לרמז על מה שהיתה ע"י המשכת בחי' הטוב כנ"ל, כי 'ניסן' הוא בגי' י' פעמים 'טוב'. וגילה הקב"ה למשה רבינו את השם אהי"ה כבדי להמשיך את יציאת מצרים, ועי"ז יצאו ממצרים אחר רד"ו שנים שהיו שם, כי רד"ו הוא בגי' י' פעמים אהי"ה. וצירוף י' פעמים אהי"ה עם י' פעמים טוב הנ"ל הוא בגי' 'מצרים', להורות כי הכנעתם באה ע"י שני בחי' אלו.

וינס ויצא החוצה: די דרכים פון שמירה אין מדת היסוד

א. וחזקת והיית לאיש: זיך נישט לאזן פון די פיתויי היצר

מען מוז אמאל רעדן אויך פונעם חלק המעשה | די הבדלה בין ישראל לעמים איז היינט זייער שוואך | אין איין מינוט קען מען זיך טרעפן מחוץ למחנה | מען מוז נוהר זיין נישט ארויסצוגיין פון די קדושה | אויך אין ישיבה קומען אריין די שליחים פונעם יצר הרע | לא תאבה לו - האק אפ | מען קען זיין אן ערליכער איד - אפילו אויב מען איז נישט מצליח אין לערנען | זיך אויפפירן מיט קדושה | טאמער דער יצר הרע פארלייגט זיך - ביזטו נישט שולדיג | גיי ווייטער און זיי מסיח דעת | זיי נישט געפאלן ביי דיר | לאז גארנישט נאך אין דיין הנהגה

ב. קדוש ומובדל: שייך זיך אפ פון גשמיות כדי צו ליגן אין רוחניות

בלויז זיך אפשיידן פון מכשולות - אבער בלייבן א מגושמ'דיגער מענטש - איז יפת | שם הייבט זיך אויף פון גשמיות צו רוחניות | דער תכלית איז צו באקומען א תענוג אין רוחניות און זיין דבוק דערין | דעמאלט ווערט מען אנגערופן 'שומר הברית' | קיינער פארשטייט נישט די חשבונות פון הימל ווער עס איז ראוי צו דעם טיטל | עס האט צו טון מיט וויפיל ארבעט מען האט געהאט

ג. ה' אוהב צדיקים: די אהבה וואס דער אויבערשטער האט צו קדושה

פונקט ווי דער אויבערשטער האט פיינט זמה - האט ער ליב קדושה | קיינער פארשטייט נישט פארוואס ער האט עס ליב | קיינער פארשטייט נישט ווי ווייט ער האט עס ליב | דער שומר הברית האט א חן אויבן און אונטן | דער אויבערשטער גיבט אים הצלחה וואו ער רירט זיך | זיינע ווערטער ווערן נתקבל ביי די שומעים | זיין דאווענען איז מיט א דביקות | ער איז נאטורליך נאנט צום אויבערשטן | זיינע ווערטער ווערן נתקבל אין הימל | יעקב האט ליב געהאט יוסף - ווייל ער איז דער 'צדיק יסוד עולם'

.א.

וחזקת והיית לאיש: זיך נישט לאזן פון די פיתויי היצר

נישט גוט צו רעדן צופיל דערפון

אינעם ענין פון קדושת הברית - וואס מען ארבעט שובב"ם - איז פארהאן צוויי חלקים, ערשטנס איז דער 'חלק המחשבה', צו פארשטיין די גרויסקייט דערפון, דער שר דערפון וכדומה. און צווייטנס איז דער חלק המעשה, פשוט צו וויסן וואס מען האט צוטון. אינאמת'ן איז נישט גוט צו רעדן פונעם חלק המעשה, פארקערט, וואס ווייניגער מען רעדט איז אלץ בעסער, ווייל יעדער חסיד'ישער בחור וואס טוט אין עבודת ה' - איז א 'שומר הברית'! איינער וואס זיין קאפ איז אים פול מיט תורה און עבודה - האט נישט צוטון מיט דעם גאנצן נושא! דער גאנצער ענין האט נישט קיין שייכות מיט אים! ער ליגט בלויז אין תורה און עבודה און האט נישט צוטון מיט דער פרשה.

מזמן לזמן מוז מען רעדן

כאטש וואס אין געווענליכע פעלער האט מען טאקע נישט קיין שייכות דערמיט - מוז מען אבער אמאל רעדן דערוועגן. ווייל דאך איז פארהאן א יצר הרע אויף דער וועלט! ער פארגעסט נישט פון קיינעם! און מזמן לזמן קען זיך מאכן אז דער יצר הרע זאל זיך פארלייגן אויף איינעם מיט גרויסע נסיונות - אפילו אויב ער איז אן אמת'ער עובד ה'! ממילא מוז מען אמאל ארויסרעדן אין קורצן די פאר נקודות וואס זענען נוגע למעשה, כדי מען זאל דאס גוט ארויסהאבן און וויסן מיט א קלארקייט און מען זאל נישט דארפן מער רעדן דערוועגן.

די היינטיגע גאס איז פול מיט מזיקים

די ערשטע נקודה איז: שטיין ווייט פון א פארדארבענעם בחור. כדי ארויסצוהאבן ווי ווייט עס גייט, דארף א בחור וויסן די 'גודל

הסכנה' וואס הערשט אויף אים. ווייל דער יצר הרע פארלייגט זיך היינט גאר שטארק אויף אידישע נשמות זיי אריינצוכאפן אין זיין פאסטקע, און פון הימל גיבט מען אים ספעציעלע כוחות אויף דעם, דורך די היינטיגע טעכנאלאגישע כלים. היינטיגע צייטן קען מען באטיטלען א ישיבה מיטן נאמען 'אינזל', ווייל עס איז ממש א קליין אינזל פון קדושה און עבודת ה', און פון אלע זייטן ארום איז דאס ארומגענומען מיט וואסער - שטף מים הזידונים, וואס דארטן דרייען זיך די ערגסטע חיות רעות און טעראריסטן, וואס ווארטן שוין אז איינער זאל נאר ארויסקומען אביסל פון די מויערן פונעם אינזל, ער זאל נאר געבן איין טריט אינדרויסן, און באלד האבן זיי אים געכאפט. דעריבער איז היינט אזא סכנה, מען מוז ממש מאכן זיכער צו בלייבן אן גאנצן צייט אין די מחיצות פון ישיבה און בית המדרש - וואס דאס איז דער מחיצה פון אידישקייט. ווייל אמאל איז אידישקייט מיט גוי'אישקייט נישט געווען אזוי נאנט, עס איז געווען אזא ריזיגע מחיצה צווישן אידן און גוים, מען האט כמעט נישט געהאט קיין שייכות מיט זיי, מען האט נישט געהאט קיין שום מגע ומשא מיט זיי, ממילא איז די סכנה נישט געווען אזוי נאנט. אבער היינט מיט די כלים, איז דער גאנצער גוי'אישער גאס אפן פאר יעדן איינעם, אז מען קריכט נאר איין רגע ארויס - איז מען שוין אין זייער מחנה! די טעראריסטן שטייען גרייט פון אלע זייטן און ווילן אים אריינכאפן!

די מזיקים קומען אריין אין ישיבה

טאמער דאס איז נישט גענוג, שיקן זיי אריין שליחים אין אונזער מחנה! ליידער מאכט זיך כסדר, אז א פארדארבענער בחור וואס האט

זיך שוין רחמנא ליצלן מטמא געווען מיט די אלע כלים - זוכט צו פארדארבן אנדערע בחורים רחמנא ליצלן. ליידער הערט מען אזעלכע מעשיות ווי א גוטער בחור כאפט נאר א קורצן שמועס מיט א שלעכטן בחור - וואס יענער איז שוין פארכאפט אין די אינטערנעט, אין השחתה און אין אנדערע פגמים - און נאך א פאר מינוט האט ער אים געבען אין זאק! און פון דארט הייבט זיך אן צו דרייען א רעדל, ווייל איינמאל ער האט אים שוין מכשיל מיט איין זאך - ווערט ער שוין מיואש ביי זיך, ער ווערט שוין צעבראכן און מוטלאז, און פון דארט נעמט נישט לאנג ביז ער קומט אן צום ערגסטן - דער אויבערשטער זאל שומר ומציל זיין. דאס איז די סכנה פון דער היינטיגער וועלט, עס איז א וועלט וואס מען איז מנסה בחורים מיט געפערליכע נסיונות.

מנע רגלך מנתיבתו

דערפאר מען דארף וויסן: טאמער איינער הייבט נאר אן צו רעדן השחתה - דארף מען אפהאקן דעם שמועס באלד פון אנהייב! מען דארף אנטלויפן פון אזא איינעם! און אפילו איינער וואס מען האט בלויז א 'חשד' אויף אים - טאר מען מיט אים אויך נישט האבן קיין שום מגע ומשא! און אפילו מען איז געווען א נאנטער חבר מיט אים - דארף מען אפהאקן מיט אים! מען טאר גארנישט רחמנות האבן אויף אים! נאר איין זאך מעג מען רחמנות האבן און אים א טובה טון, צו זאגן פארן משגיח אז ער זאל זיך אפגעבן מיט אים. מען דארף וויסן אז די מדה פון רחמנות קומט נישט דא אהער; ווי מען זעט ביי א 'מסית' וואס פרובירט איבערצועדן איבער עפעס וואס איז קעגן אידישקייט, וואס די תורה נוצט די

נקודות:

- א ישיבה איז ממש ווי א קליין אינזל פון קדושה און עבודת ה', און פון אלע זייטן ארום איז דאס ארומגענומען מיט וואסער - שטף מים הזידונים, וואס דארטן דרייען זיך די ערגסטע חיות רעות און טעראריסטן, וואס ווארטן שוין אז איינער זאל נאר ארויסקומען אביסל פון די מויערן פונעם אינזל, ער זאל נאר געבן איין טריט אינדרויסן, און באלד האבן זיי אים געכאפט

אודאי דארף א בחור טון וואס ער קען נאר, צו קענען לערנען און טאקע מצליח צו זיין אין לערנען, אבער טאמער איז ער נישט זוכה, ער זעט נאכנישט די הצלחה אין תורה – טאר ער נישט ווערן צורודערט! ווייל אפילו אויב ער וועט קיינמאל נישט מצליח זיין אין לערנען – אבער טאמער ער וועט נישט פאלן ביי זיך – וועט ער קענען זיין אן ערליכער איד און אן עובד ה'!

~
זיין גאנצער מהות ליגט אין העכערקייט; ווי עס פאסט זיך פאר א 'חלק אלוך ממעלה'! ער ליגט אין תורה און עבודה און ער שפירט א מתיקות דערין... זיין גאנצע 'שאיפת החיים', איז רוחניות און עבודת ה'! אזא מענטש איז הייליג און דערהויבן!

שארפטע לשונות (דברים י"ג ט'): "לא תחמול ולא תכסה עליו", דו זאלסט נישט האבן קיין שום מגע ומשא מיט אים, נאר "הרוג תהרגנו יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו". אזוי איז אויך די הלכה (רמב"ם הל' ע"ז פ"ה הל' ד'): "אין מהפכין בזכות מסית" - מען טאר נישט זוכן קיין זכותים וואס אים! ווייל די תורה זאגט 'לא תחמול ולא תכסה עליו'.

די צייט פון קטנות איז א גרויסע סכנה
מענין לענין באותו הענין: דאס מערסטע אויסגעשטעלט צו ווערן געכאפט דורך די שלעכטע בחורים - איז א בחור וואס איז געפאלן ביי זיך. **יעדער בחור - אפילו אן עובד ה' - קען האבן אמאל א שוואכע צייט; ווי מען רופט עס 'קטנות המוחין'**, ער איז נישט אזוי מצליח אין לערנען, אדער אנדערע זאכן וואס אהרען אים וכדומה. און דעמאלט איז א 'שעת הסכנה' נישט אריינצופאלן אין די הענט פון די פארדארבענע בחורים. דעריבער מוז ער האבן אסאך חיזוק אין אזעלכע צייטן, נישט צו ווערן געפאלן ביי זיך.

אל ירך לבכם - נישט זיין געפאלן אין א שוואכע צייט

מען דארף רעדן צו א בחור וואס גייט דורך שוואכע זמנים און אים זאגן: "דו דארפט נישט ווערן אזוי איבערגענומען פון דעם וואס דו ביסט נישט אזוי מצליח אין לערנען! **עס איז נישט עק וועלט! די גרעסטע מענטשן האבן אויך געהאט שוואכערע צייטן!** אז דו ביסט נישט מצליח היינט - וועסטו מצליח זיין מארגן! אז דו ביסט נישט מצליח אין לערנען - וועסטו מצליח זיין אין אנדערע ענינים אין עבודת ה'!". אינעם פריערדיגן דור איז געווען די א שיעור חסיד'ישע אידן וואס צוליב די אומשטענדן זענען זיי געווען ממש 'עמי הארצים' וואס האבן נישט געקענט אפ לערנען א שטיקל גמרא, און זענען אויפגעוואקסן יראים ושלמים! זיי זענען געווען ממש ערליכע אידן דורכגעדינגען מיט אמונה! עס לאזט זיך גארנישט זאגן וועלכע פיינע אידן זיי זענען געווען! וויפיל ערנסקייט און תמימות זיי האבן געהאט אין זיך! אודאי דארף א בחור טון וואס ער קען נאר, צו קענען לערנען און טאקע מצליח צו זיין אין לערנען, אבער טאמער איז ער נישט זוכה, ער זעט נאכנישט די הצלחה אין תורה - טאר ער נישט ווערן צורודערט! ווייל אפילו אויב ער וועט קיינמאל נישט מצליח זיין אין לערנען - אבער **טאמער ער וועט נישט פאלן ביי זיך - וועט ער קענען זיין אן ערליכער איד און אן עובד ה'! ער וועט קענען אוועק שטעלן א חסיד'ישע שטוב לשם ולתפארת.**

גיין אין גאס מיט שמירת עינים
די צווייטע נקודה: מען דארף וויסן - אדער

בעסער געזאגט: מען דארף 'מקיים' זיין דאס וואס יעדער ווייסט - וויאזוי א חסיד'ישער בחור פירט זיך אויף בקדושה וטהרה. מען רעדט נישט פון קיין איבערגעטרעבענע זאכן, נאר פשוט נארמאלע זאכן. ווען מען גייט אין גאס, היט מען זיך די אויגן, די אויגן טאר נישט זיין הפקר. ועל הכלל כולו יצא: יעדע זאך וואס קען ברענגען הרהורים רעים, דארף א חסיד'ישער בחור נישט האבן צוטון דערמיט, ער היט זיך אלע זיינע אברים - בפרט דעם מח צו האבן ריינע מחשבות - וויפיל ער קען. אודאי דער יצר הרע פארלייגט זיך גאר אסאך אויף דער מחשבה, און נישט אייביג קען א מענטש זיך באהיטן אז עס זאלן אים נישט אריינפאלן בשוגג קיין פרעמדע מחשבות - אבער מען רעדט נאר פון זיך היטן וויפיל מען קען.

אוי לי מיצרי המייגעני בהרהורים

די דריטע נקודה (דאס איז נישט שייך פאר יעדן בחור, ווייל עס איז דא בחורים וואס האבן טאקע קיינמאל נישט צוטון מיט דעם נסיון, און דעריבער איז א חסרון צו רעדן צופיל דערפון, ווייל פארוואס זאל מען רעדן וועגן א יצר הרע וואס אנדערע בחורים האבן טאקע נישט צו טון דערמיט? נאר פארט מוז מען אמאל רעדן דערוועגן, ווייל עס איז פארהאן געוויסע בחורים וואס דער יצר הרע פארלייגט זיך אויף זיי! מען דארף וויסן אז עס מאכט זיך אמאל, אז **דער יצר הרע פארלייגט זיך גאר שטארק אויף א נשמה, און ער לאזט אים ממש נישט לעבן, ער צעבוזשעוועט אים זיין קאפ מיט הרהורים, אז ער קומט ממש צו א מצב וואס דער בחור שפירט זיך הילפסלאז!** ווי דער פסוק זאגט (איכה א' י"ד): "נתנני ה' בידי לא אוכל קום", ער טראכט צו זיך: "וואס קען איך דא טון? דער רבונג של עולם האט מיר אריינגעלייגט אין א מצב וואס איך קען נישט העלפן! דער יצר הרע מוטשעט מיר מיט מחשבות און איך קען זיך נישט קיין עצה געבן! איך קען זיי נישט ארויסטרייבן פון קאפ!".

אן ערליכער איד ביסטו! און אן ערליכער איד זאלסטו בלייבן!

בכהאי גוונא דארף מען וויסן איין זאך: **"עס איז א נארמאלע זאך! דו ווערסט נישט קיין 'עברייך' דערפאר!** דיין אידישקייט טאר נישט ווערן שוואכער לכבוד דעם! די הרהורים קענען דא זיין ביז איבערמארגן - אבער בפועל ממש זאלסטו זיין אן ערליכער איד! אפילו אויב די מחשבות זענען נישט אינגאנצן אין זיינע הענט - איז אבער די 'מעשה' יא אין זיינע הענט! אויף דעם האסטו הונדערט פראצענט 'בחירה'! **לאז זיך גארנישט נאך! בפועל זאלסטו זיך אויפפירן בונקט ווי דו האסט זיך אויפגעפירט ביז יעצט! לערן ווייטער, דאווען ווייטער און גיי אן ווייטער!**"

ב.

דו ביסט גארנישט שולדיג!

א מענטש וואס ליידט פון הרהורים, דארף עס אנקוקן פונקט ווי דאס וואלט געווען א 'מחלה' לא עלינו, וואס דארט פארשטייט יעדער איינער אז דער חולה איז נישט קיין שלעכטער מענטש! ער האט זיך נישט קראנק געמאכט - ער איז נעבעך קראנק געווארן! די זעלבע זאך איז מיט דעם ענין, דער מענטש איז גארנישט שולדיג! וואס זאל ער טון אז דער יצר הרע האט זיך גענומען צו אים און לאזט אים נישט קיין מנוחה?! **ער וויל עס דען? ער קען דען עפעס טון דערצו? ער האט פשוט נישט קיין ברירה, נאר צו מקבל זיין באהבה די יסורי הנפש און ליידן דערפון.**

עס איז נישט 'דו' - עס איז א פרעמדער גוי!

אדער לדוגמא, וואס וואלט א מענטש געטון ווען א גוי וואלט געקומען זיך שלאגן מיט אים, און ער קען זיך נישט צוריק שלאגן מיט אים, ווייל ער איז שטארקער פון אים, וואס וואלט ער געטון? ער וואלט געליטן און געשלינגען! און אויב וואלט ער געקענט אנטלויפן - וואלט ער אנטלאפן! די זעלבע זאך דא: זיי מקבל די יסורי הנפש און לייד דערפון! שלאג זיך נישט דערמיט - ווייל עס וועט נאר ערגער ווערן! די איינציגסטע זאך וואס דו מעגסט טון דערצו איז: אנטלויפן! דאס הייסט: "זיי מסיח דעת דערפון! פאר ווייטער כאילו לא היה! טוה ווייטער אלץ וואס דו האסט געטון ביז היינט און מיטן זעלבן נוסח ווי דו האסט עס געטון ביז היינט - אן קיין שום שינוי - ווי גלייך גארנישט גייט נישט פאר מיט דיר! **עס איז נישטא קיין שום הרהורים!** איך ווייס נישט פון גארנישט! עס שטייט דארט עפעס א גוי - וואס האט נישט מיט מיר! אפילו בשעת'ן מתפלל זיין, דארפטו נישט צופיל איינרייסן איבער דעם! אויסער אויב עס מאכט זיך אמאל אן עת רצון, וואס דאס הארץ איז אפן, קען מען זיך גוט אויסוויינען ברחמים ובתחנונים פארן רבונג של עולם, און דער אויבערשטער וואס איז 'שומע תפלת כל פה', וועט אודאי העלפן. אבער בדרך כלל אין חיי יום יום, איז בעסער נישט צו האבן צוטון מיט דעם!".

שלשה אני יודע

דאס זענען די דריי כללים וואס זענען נוגע למעשה, וואס מען דארף וויסן: א. מיט קיין שלעכטן חבר דארף מען נישט האבן צוטון. ב. מען דארף זיך אויפפירן - ווי א חסיד'ישער בחור פירט זיך. זיך היטן די אויגן, בפרט אין גאס, נישט קוקן ווי מען דארף נישט, נישט ליינען וואס מען דארף נישט וכדומה. ג. טאמער דער יצר הרע פארלייגט זיך, דארף מען נישט ווערן צובראכן, נאר מסיח דעת זיין וויפיל מען קען און פארן ווייטער.

קדוש ומובדל: שייד זיך אפ פון גשמיות כדי צו ליגן אין רוחניות

שטייט ווייט פון די גראבע גוי'אישע עבירות - וועלכע איז ממש 'מעשה בהמה' און 'מעשה עבדות' - דאס מיינט אז ער גייט אוועק פון

פון מכשולות, וואס בעצם - ווי גערעדט אינעם פריערדיגן גליון - איז דאס נאך אין דער מדרגה פון 'פתי'. דאס וואס א מענטש

זיך היטן פון מעשי בהמה - כדי אנצוקומען צו זיין א 'איש רוחני'
ביז אהער האט מען גערעדט פון זיך היטן

זיין א 'חם', אבער ער איז נאכנישט אנגעקומען צו זיין א 'שם'! אויב ער שטעלט זיך אפ דארטן און נוצט דאס נישט צו גיין נאך העכער אין קדושה - איז ער נאר א 'פתל' ווייל דער עכטער ענין פון קדושה איז די עבודה פון שם, דאס איז דער ענין פון זיין הייליג און דערהויבן.

די אידישע קדושת הברית: מען ליגט אין רוחניות

די הגדרה פון א 'קדוש' אין 'קדושת הברית' - וואס איז נוגע צו א איד - איז: ער ליגט אין רוחניות - און נישט אין גשמיות! זיין גאנצער מהות ליגט אין העכערקייט; ווי עס פאסט זיך פאר א 'חלק אלוך ממעל'! ער ליגט אין תורה און עבודה און ער שפירט א מתיקות דערין! און טאמער שפירט ער נאכנישט קיין מתיקות - שטרעבט ער כאטש צו שפירן א מתיקות אין עבודת ה'! זיין גאנצע 'שאיפת החיים', איז רוחניות און עבודת ה'! אזא מענטש איז הייליג און דערהויבן! טאמער ער זוכט אמת'דיג דעם רבונ של עולם און ער שטרעבט אז זיין גאנצער 'תענוג החיים' זאל זיין בלויז פון רוחניות'דיגע זאכן - וועט ער אויטאמאטיש זיין אסאך מער

פרק כ"ו

ענין הקדושה הוא שיהיה האדם דבק כל כך באלהיו עד שישמשו מעשה אשר יעשה לא יפרד ולא יזוז ממנו ותבדל, עד שיוותר ותעלו הדברים הנשמיים אשר ישמשו לאחד מתשמישיו במה שהוא משתמש בהם ממה שיושר הוא מדבקתו ומעלתו בהשתמשו מדברים גשמיים. ואמנם זה בהיותו שקלו ודעתו קבועים תמיד בגדלתו ותבדל ורוממותו וקדושתו

דערהויבן אינעם ענין פון 'קדושת הברית' - אפילו טאמער ער שפירט נאכנישט דעם 'תענוג רוחני', ווייל אויף די תורה שטייט (משלי ה' י"ט): "אילת אהבים ויעלת חן", עס ברענגט אריין 'אהבה דקדושה' און פארטרייבט אלע 'אהבות נפולות'! און בכלל, דער 'עולם הרוחני' איז א סתירה צו די פארגרעבטע הרגשים וואס שלעפן אראפ א מענטש צו הרהורים רעים. דעריבער, איינמאל א מענטש ליגט אין א רוחניות'דיגע וועלט - איז ער אויטאמאטיש דערהויבן און הייליג בקדושת הברית, און אין הימל ווערט ער אנגערופן א 'שומר הברית' און א 'צדיק'; ווי עס שטייט אין זוהר הק' (ח"א נ"ט): "כל מאן דנטיר ברית אקרי צדיק".

ג.

ה' אוהב צדיקים: די אהבה וואס דער אויבערשטער האט צו קדושה

אהוב למעלה ונחמד למטה

א מענטש וואס איז זוכה צו באקומען אין הימל דעם טיטל 'שומר הברית' - האט א 'חן' ביים רבונ של עולם! ער איז זייער באליבט ביים רבונ של עולם! ווי מען טרעפט ביי יוסף הצדיק, וואס עס שטייט אין פסוק (בראשית מ"ט כ"ב) "בן פורת יוסף" - יוסף האט געפונען 'חן בעיני אלקים ואדם'. אסאך מאל וואונדערן זיך מענטשן אויפן 'חן' פון א געוויסן ערליכן איד, זיי פרעגן: "פארוואס איז ער אזוי שטארק נושא חן? עס איז דאך פארהאן אנדערע וואס לערנען מער פון אים?! זייער התמדה בתורה און הצלחה בתורה איז אסאך מער?! עס איז פארהאן אנדערע וואס זענען גאר שטארק אין דער מדה פון חסד און צדקה - אויף א געוואלדיגן פארנעם?! פארוואס פונקט ביי דעם ערליכן איד זעט מען אזא נשיאות חן?!". אבער עס איז פשוט פארוואס דאס איז אזוי, ווייל יענער איז א 'שומר הברית'! און ווען מען רעדט פון זיין חביב ביים רבונ של עולם ווענדט זיך עס בעיקר אין איין זאך: אין 'שמירת הברית'.

ער שפירט זיך נענטער צום אויבערשטן

ווען א מענטש האט א חן און איז באליבט ביים רבונ של עולם, שפיגלט זיך דאס אפ אויף פארשידענע אופנים; ווי למשל, אין דביקות! ער איז נענטער צום רבונ של עולם - אויף א נאטורליכן אופן - נישט מיט קיין מדרגות - נאר זיין הארץ איז פשוט מער אפן און נאנט צום באשעפער! ממילא, איז זיין דאווענען אויף אסאך א העכערן אופן! און די 'השגחה' - וואס דער

דער טיטל 'שומר הברית' - לויט וויפיל מען הארעוועט דערין

דער ענין פון ווערן אנגעצייכנט אין הימל אלס 'שומר הברית', ארבעט נישט ווי עס קוקט אויס על פי פשטות. ווייל עס קען אמאל זיין א בחור וואס מוטשעט זיך מיט הרהורים רעים, און ער קען זיך ממש נישט קיין עצה געבן דערמיט, ער לייט דערפון שטארק, און עס קען אפילו פאסירן באונס א ממשול, ווידעראום, זיין חבר איז אינגאנצן אויסגעטון פון הרהורים און האט קיינמאל נישט קיין ממשול און קיין נסיון בכלל אין דעם ענין. וואס פון אויבנאויף וואלט מען געזאגט אז דער צווייטער איז מער 'שומר הברית', אבער אין הימל זאגט מען פארקערט! דער ערשטער ווערט אנגעצייכנט מיט א רשימה דקדושה אלס ריכטיגער 'שומר הברית' - נאכמער פונעם צווייטן! ווייל דער חשבון אויבן אין הימל איז נאר: "וויפיל האט מען געקענט פארלאנגען פון דיר? וויפיל האסטו געארבעט דערויף? וויפיל מאל האסטו זיך מתגבר געווען אויף דיין יצר הרע?".

נקודות:

זיין הארץ איז פשוט מער אפן און נאנט צום באשעפער! ממילא, איז זיין דאווענען אויף אסאך א העכערן אופן! און די 'השגחה' - וואס דער רבונ של עולם איז משגיח אויף אים - איז אויף אסאך א העכערן אופן!

איינער וואס זיין מדה איז 'יוסף הצדיק', ער איז א 'שומר הברית' - קומט זיך אים צו זיין באליבט מער פון יעדן איינעם! עס איז נישטא קיין שום קשיא פארוואס זיין מעלה איז מער ווי די מעלות פון אלע אנדערע שבטים, ווייל ער איז 'סוד'! עס איז א 'סוד' וואס מען פארשטייט נישט 'פארוואס', אבער אזוי איז עס! אלוקיהם של אלו - דער רבונ של עולם האט דאס ליב! און דערפאר האט דאס יעקב אבינו אויך ליב!

זיך אפילו נישט פארשטעלן ווי ווייט די חביבות גייט! דאס איז עפעס א מין שטארקע חביבות וואס נאר דער רבונ של עולם ווייסט עד היכן הדברים מגיעים. מיר פארשטייען בכלל נישט דעם טעם 'פארוואס' דער רבונ של עולם האט אזוי ליב א 'שומר הברית'! עס איז א נעלם'דיגער ענין; פונקט ווי מען טרעפט אויפן פארקערטן אופן - פונעם 'פגם' חלילה - אז דער רבונ של עולם האט דאס פיינט; ווי בלעם האט געזאגט (סנהדרין ק"ו): "אלוקיהם של אלו שונא זמה" - ווי מען זאגט געווענליך אויף א מענטש, אז דער מענטש האט זיך א געוויסער סארט טעם וואס ער גלייכט נישט, אזוי האט בלעם גערעדט כלפי כביכול: זייער גאט האט זיך זיין טעם וואס ער גלייכט נישט, און זיין טעם איז "אלוקיהם של אלו שונא זימה הוא" - ער איז אן אויסגעשפראכענער שונא פונקט ווי ער איז דאך 'מדה טובה מרובה', - אזוי איז ער א מורא'דיגער 'אוהב' פאר קדושת הברית! דער רבונ של עולם האט זייער ליב קדושת הברית! דאס איז דעם רבונ של עולם'ס טעם כביכול! דער רבונ של עולם איז מחבב קדושת הברית בתכלית החביבות!

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק

דער בחור וואס איז נרשם בשמים אלס 'שומר הברית' - אים האט דער יצר הרע געמוטשעט און זיך פארלייגט אויף אים, און ער איז געווען אן 'איש חיל' און זיך געשלאגן צו מסיח דעת זיין - לאזט מען אים אריין אין אלע שערים! מען עפנט אים אויף אלע טירן פון אלע היכלות און ער קען גיין מעלה מעלה! עס

האט נישט קיין שיעור וויפיל אזא בחור קען וואקסן און שטייגן אין עבודת ה'.

אז מען איז נישט פוגם קען מען מאכן מופתים

דער גוטער איד איז געווען א תלמיד פונעם הייליגן ראפשיצער רב זצ"ל, און זיין דרך איז געווען 'נוסח ראפשיץ' - זיך צו באהאלטן. ער האט זיך געמאכט ווי ער קען גארנישט לערנען, און אויך ביים דאווענען האט מען גארנישט געזען ביי אים, אן 'הצנע לכת' בתכלית. אבער דאך איז ער געווען א מורא'דיגער בעל מופת און א מורא'דיגער פועל ישועות. האט מען אים אמאל געגעבן א פרעג אזוי לפי תומו: "נישט לערנען און נישט דאווענען - פון וואו קומען די מופתים?". האט ער זיך געמאכט אזוי עם הארצ'יש און געענטפערט: "איך געדענק נאך אז מיין מלמד אין חדר האט געזאגט, אז די פיש זענען ניצול געווארן פונעם מבל, ווייל זיי האבן נישט פוגם געווען אינעם חטא פון דור המבול - פגם הברית. ווייזט אויס, אז איינער זינדיגט נישט, האט דאס א באזונדערע חשיבות אין הימל!". אזוי האט ער געענטפערט מיט א פשטות.

דער חטא פון די שבטים קומט פון א פגם אין דער בריאה

דאס זעט מען אויך אין דער גאנצער פרשה צווישן יוסף הצדיק און די שבטים. אודאי קענען מיר נישט פארשטיין וואס דארט איז געווען, מיר האבן דאך נישט קיין השגה אין די שבטי קה. ווען די תורה פארציילט אונז איבער א חטא פון די שבטי קה, מיינט דאס אז עס איז געווען אזא פגם אין דער בריאה כולה! די בריאה האט א געוויסער פגם - און דאס שפיגלט זיך אויס אין א חטא פון די שבטי קה; ווי עס שטייט אין 'תולדות יעקב יוסף' (פרשת קדושים אות ה'): "צדיק נתפס בעוון הדור" - אז אויב דער דור איז נכשל אין א געוויסע זאך, וועט דער צדיק אויך מוזן נכשל ווערן, כדי ער זאל האבן א קשר צום דור. על כל פנים, זעט מען אין די תורה אז עס איז דא א טענה אויף די שבטי קה, פארוואס זיי האבן נישט מחשיב געווען יוסף'ן ווי עס דארף צו זיין.

די שבטים האבן נישט פארשטאנען פארוואס יוסף איז אזוי באליבט ביים טאטן

די שבטים האבן געזען אז יוסף איז באליבט ביים טאטן - מער ווי אלע קינדער און זיי האבן געהאט טענות דערויף: פארוואס איז יוסף מער באליבט ווי אונז? וואס איז זיין מעלה אזוי ספעציעל? יעדער האט זיך דאך זיין מעלה! יהודה האט זיך זיין מעלה - אז ער דאווענט א גאנצן טאג און זינגט זמירות ותשבחות! ער איז 'נעים זמירות ישראל!' און ער איז א מלך מיט מורא'דיגע כוחות. יששכר האט זיך זיין מעלה - אז ער זיצט און לערנט בייטאג און ביינאכט, עס איז ממש 'לא פסיק פומיה מגירסא!' נפתלי האט זיך זיין מעלה - פון 'הנותן אמרי שפר', און אזוי ווייטער, יעדער האט זיך זיין מדה אין וואס ער ספעציעליירט זיך. נו, פארוואס איז יוסף אזוי באליבט? פארוואס איז אים דער טאטע מחבב מער פון יעדן איינעם?

יעקב האט אים ליב ווייל דער אויבערשטער האט אים ליב!

די תורה פאררעכנט דאס אלס חטא אויף די הייליגע שבטים, לפי ערכם הרמה הייסט דאס ווי א 'פגם הברית' בדקה מן הדקה, אז זיי האבן נישט גענוג מחשיב געווען דאס חשיבות פון 'קדושת הברית!' די שבטים זענען אודאי אלע געווען שומרי הברית, אבער זיי נישט געוואוסט עד היכן הדברים מגיעים, זיי האבן נישט געגלייבט אז איינער וואס זיין מדה איז 'יוסף הצדיק', ער איז א 'שומר הברית' - קומט זיך אים צו זיין באליבט מער פון יעדן איינעם! עס איז נישטא קיין שום קשיא פארוואס זיין מעלה איז מער ווי די מעלות פון אלע אנדערע שבטים, ווייל ער איז 'יסוד!' עס איז א 'יסוד' וואס מען פארשטייט נישט 'פארוואס', אבער אזוי איז עס! אלוקים של אלו - דער רבנו של עולם האט דאס ליב! און דערפאר האט דאס יעקב אבינו אויך ליב! און מען האט געפאדערט פון די שבטים אז זיי זאלן דאס אויך ליב האבן און מחשיב זיין לפי ערכם.

לתקיעת שופר. אחר זמן מה כשראו החסידים שהרבי מתמהמה, בקשו מהרה"ק רבי דוד'ל ליכנס לחדרו של הרבי, בהכנסו נכנס עמו הילד היתום איציק'ל שהגיע עמו ללובלין, תיכף כשראה אותם הרבי, פנה מיד להילד ושאל אותו: 'דו לערנסט חומש?' (אתה לומד חומש?), ענה הילד בחיוב. שאל אותו הרבי האם למדת הדין ש'קרוב פסול להעיד על קרוב', כשענה כן, שאל אותו הרבי: כי בשלמא כשהקרוב מעיד לזכותו של קרובו מובן למה אין מקבלים את עדותו, שהרי הוא נוגע בדבר להעיד לזכותו. אבל אם מעיד הקרוב לחובתו למה פסול העדות, הרי אין לו שום נגיעה בדבר. ענה הרה"ק מווארקא: 'ס'שטייט דאך ביי דיני עדות ו'עמדו שני האנשים', דארפן זיי דאך זיין מענטשן, אז איינער קען זאגן שלעכט'ס אויף א קרוב איז ער דאך נישט קיין מענטש, דערפאר איז ער פסול לעדות' (הרי כתוב 'ועמדו שני האנשים', ובכן צריכים הם להיות אנשים, ומי שיכול להעיד דבר רע על קרובו איננו אדם, ולכן פסולים עדים כאלו לעדות). והיה כשמעו זאת הרה"ק מלובלין מיד קם ממקומו ונכנס לתקיעת שופר.

פעם אחת תפסו בני העיר בלעלוב איזה בעל עבירה בעבירות חמורות, והתחילו בני העיר לרדוף אחריו ברצונם לגרשו מן העיר, וכן התקבצו כמעט כל אנשי העיר לגרשו. התחיל אותו בעל עבירה לברוח מהם, וכולם המשיכו ורדפו אחריו. באמצע מרוצתו עבר אותו אדם ליד ביתו של הרה"ק רבי דוד'ל, ומיד נכנס בלי שאלות אל הבית, כי ידע אשר ורדפיו לא יעזו לעשות לו דבר במקום זה. ואכן כאשר חשב כן היה, כי אף אחד לא היתה לו החוצפה והעזות להיכנס אל ביתו של רבי דוד'ל ולומר לו לגרשו מבייתו. עמדו האנשים והסתכלו מבחוץ לראות מה יעשה הרבי עמו, ומה מאד השתוממו לראות איך הרבי מקבלו בכבוד עצום, כאשר מיד שנכנס קידמו רבי דוד'ל בכרכה: 'אה! שלום עליכם א' איד!' והמשיך ואמר לו: 'ביסט דאך אוודאי מיד...' (אתה הרי בודאי עייף...) והתחיל לשמשו ממש כמו עבד עברי, פשט את מעילו ונתן לפניו לאכול, והביא לו מים ליטול את ידיו. וגם אחר שסיים לאכול, אמר לו רבי דוד'ל כי בודאי הוא רוצה לנוח, ועזר לו להתכונן לילך לישון, ואף הציע בפניו את מיטתו, וכך כיבדו בכבוד מלכים. התפלאו האנשים מאד על המחזה, ואחד מן האנשים שאל את רבי דוד'ל בפליאה רבה על הדבר. וטען אליו: 'אם הרבי רוצה לקיים מצות הכנסת אורחים אפי' עם פושעי ישראל, ניחא, אבל למה לכבדו בכבוד גדול כזה? ענה הרה"ק רבי דוד'ל ואמר לו: 'א איד אז ער זינדיגט נישט איז ער דאך אזוי טייער! ביי מיר אין די שטוב זינדיגט ער נישט, קומט אים אזא כבוד...'! (כאשר יהודי אינו חוטא הרי הוא כל כך יקר! הרי בכייתו אין הוא חוטא, ובכן גייע לו כבוד כזה...!).

הרה"ק רבי דוד מלעלוב ז"ע עוד זכה להסתופף בצלו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק ז"ע, ושמעתי מכ"ק אדמו"ר מאמשינאוו ז"ע, כי כאשר הגיע הרה"ק מלעלוב אל הרבי רבי אלימלך בפעם הראשונה ברצונו להימנות בין תלמידיו, שאל אותו שאלה ראשונה מיד כשהגיע: 'זוער איז דער ערגסטער איד אין לעלוב?' (מי הוא היהודי הגרוע ביותר בלעלוב?), נקט הרה"ק מלעלוב שמו של איזה פושע ישראל מתושבי העיר, מיד כשמוע הרה"ק את תשובתו דחה אותו מלפניו ולא נתן לו רשות להימנות על בני החבריא. אבל הרה"ק מלעלוב נשאר בעיר ליזענסק והסתובב שם בינו לבין עצמו למשך כמה ימים אחוזו בשרעפים, ואחר כמה ימים בא לפני הרה"ק ואמר לו: 'איך ווייס שוין! איך ווייס שוין! דאס בין איך...!' (אני כבר יודע! זה אני...!).

ונכפשוטות הבין מיד הרה"ק רבי דוד'ל שהרבי רבי אלימלך רוצה שיאמר על עצמו כי הוא הגרוע ביותר, אלא שהרגיש בנפשו כי עדיין אין הוא אוחז במדריגה זו, עד שעברו כמה ימים אשר בהם עבד על זה הענין בתוקף. כי אכן זה היה תנאי קודם למעשה בכדי להיכנס אל ה'חדר' של הרבי רבי אלימלך, להרגיש על עצמו שהוא השפל ביותר מכל'.

אחר פטירת הרבי רבי אלימלך היה הרה"ק רבי דוד'ל נוסע אל הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע. ובכל פעם שהיה בא ללובלין היו ילדי העיר שמחים וצוהלים לקראתו. כי הוא היה בא עם סוס ועגלה, והיה רגיל לקחת את הילדים על עגלתו ולנסוע עמהם סביבות העיר, עד שנהיה מזה 'א גאנצע שפיל' (משחק שלם) בנסעם על הסוס והעגלה ברחוב העיר. והיה הרה"ק רבי דוד'ל מלטף את הסוס ואומר לו: 'פערד'ל פערד'ל, איך בין דיר אזוי מקנא! דו האסט מהנה געוועהן אידישע קינדער!' (סוס סוס, כמה אני מקנא בך! זכית להנות את ילדי ישראל!).

בלובלין עצמו היה רבי דוד'ל נמנה בין החבריא של הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסא ז"ע, שהיה מנהיג חבורה של בני עליה בלובלין נומזה התגלגלה כל המחלוקת שנתעוררה עליו, מאחר שנהיה כמו רבי בעצמו בתוך בית מדרשו של הרבין.

הרה"ק מלעלוב היה מופלג במדת אהבת ישראל שלו, והיה כ"ק אדמו"ר מאמשינאוו רגיל לומר כי דרכם של צדיקי בית ווארקא ואמשינאוו לתולדותיהם שהיו מפורסמים בעבודתם של אהבת ישראל עצומה, השתלשלה מאת הרה"ק מלעלוב. כי הרה"ק רבי איציק'ל מווארקא ז"ע היה יתום בצעירותו, והתחנך אצל הרה"ק מלעלוב, וממנו קיבל דרך זו.

וסיפר כ"ק אדמו"ר מאמשינאוו, כי פעם אחת הגיע הרה"ק מלעלוב ללובלין לראש השנה, והילד איציק'ל - שגדל אח"כ להיות הרה"ק מווארקא הצטרף אליו בנסיעתו. ויהי בבוקר יום ראש השנה אחר קריאת התורה הסתגר הרבי מלובלין בחדר קדשו, ולא נכנס לביהמ"ד